

รูปแบบการสื่อสารที่ส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยี

การเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

Communication Patterns Supporting Appropriate Characteristics of Students

in Faculty of Agricultural Technology, King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang

พัชรา เอี่ยมกิจการ สบายใจ ญัฐกร สงคราม และ อัมรินทร์ เมฆโหรา¹

Phatchara Eamkijkam Sabaijai, Nutthakorn Songkram and Thamrong Mekhora¹

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในนักศึกษา ภายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการ คณาจารย์ และนักศึกษา และเพื่อศึกษารูปแบบการสื่อสารเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาในคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง โดยกระบวนการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

ผลการศึกษา พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรควรมีคุณลักษณะตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยในแต่ละคุณลักษณะจะมีทักษะย่อยที่มุ่งเน้นแตกต่างกันออกไป อาทิ ด้านคุณธรรม จริยธรรม นักศึกษาควรจะต้องมีทักษะย่อยที่เรียงลำดับความสำคัญ คือ 1) การแสดงความซื่อสัตย์อย่างสม่ำเสมอ 2) มีวินัยและรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม 3) มีจิตสำนึกและปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ 4) เคารพสิทธิและยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น และ 5) เคารพกฎระเบียบและข้อบังคับองค์กรและสังคม นอกจากนี้ นักศึกษาควรมีคุณลักษณะอื่นๆ เพิ่มเติม อาทิ ความเชี่ยวชาญของหลักสูตร ด้านบุคลิกภาพ ด้านความคิดสร้างสรรค์ และด้านความอดทน และรูปแบบการสื่อสารเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาในคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ควรเป็นการสื่อสารในรูปแบบบูรณาการที่มีการวางแผนให้เกิดการสื่อสารหลากหลายรูปแบบที่ร่วมมือให้เกิดพลังของการสื่อสารคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไปสู่กลุ่มเป้าหมายทั้งกลุ่มเป้าหมายหลักคือนักศึกษา และกลุ่มเป้าหมายรอง เช่น บุคลากรในคณะเทคโนโลยีการเกษตร ผู้ประกอบการ นักเรียน ผู้ปกครอง และประชาชนทั่วไป

คำสำคัญ : คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษา มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552

Abstract

This research's objective was to study and analyze students' appropriate characteristics according to Framework for Higher Education Qualifications of the National Higher Education Commission 2009 with the cooperation of employer teachers and students, and to study communication pattern supporting appropriate characteristics of students in Faculty of Agricultural Technology, King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang in both qualitative and quantitative methods.

The research's results indicated that students of Faculty of Agricultural Technology should have characteristics according to Framework for Higher Education Qualifications of the National Higher Education

¹ภาควิชาพัฒนาการเกษตรและการจัดการทรัพยากร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

Commission in 5 aspects: 1) Ethics and Morality 2) Knowledge 3) Cognitive skill 4) Interpersonal skill and Responsibility 5) Numerical analysis Communication and Information Technology skill. Each aspect contained sub skills which led to different goal. For example, in Ethics and Morality aspect, students should have sub skills, in priority, as 1) Have integrity and honesty 2) Have discipline, self and social responsibility 3) Recognize Professional Ethics 4) Respect other people's right and a good listener and 5) Respect and follow rules and regulations of institution and society. Moreover, students should have additional characteristics such as Curriculum Proficiency, Personality, Creativity and Tolerance. Communication Patterns Supporting Appropriate Characteristics of Students in Faculty of Agricultural Technology, King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang, should be integrative leading to multiple communicative methods guiding appropriate characteristics to the main target group: students, and sub target group: Faculty of Agricultural Technology's personnel, employers, student's parents, and common people.

Keywords: students, appropriate characteristic, Thai qualifications framework for higher education

คำนำ

การพัฒนากำลังคนเป็นปัจจัยขั้นพื้นฐานที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศ โดยประเทศไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนากำลังคนผ่านการกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ซึ่งเป็นแนวทางสำคัญต่อการพัฒนากำลังคนในแผนยุทธศาสตร์ด้านอื่นๆ ของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแผนพัฒนากำลังคนในระดับประเทศ พ.ศ. 2555-2559 ที่มุ่งให้เกิดการผลิตและพัฒนากำลังคนที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาซึ่งเป็นรอยต่อระหว่าง “โลกของการศึกษา” กับ “โลกของงาน” จึงมีบทบาทสำคัญในการผลิตและพัฒนากำลังคนให้จบไปเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ โดยมีความพร้อมทั้งทักษะชีวิตและทักษะอาชีพที่จะเป็นแรงงานคุณภาพเข้าสู่ตลาดแรงงานภายหลังจบการศึกษา การวางแผนการผลิตกำลังคนทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานจึงเป็นบทบาทหลักที่สถาบันอุดมศึกษาควรให้ความสำคัญและนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม แต่ในสถานการณ์ปัจจุบันของการผลิตบัณฑิตกลับพบว่า “บัณฑิตมีแนวโน้มตกงานสูงขึ้น” โดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2559) ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลชี้ให้เห็นถึงปัญหามหาบัณฑิตจบการศึกษาแต่ไม่ได้ทำงานและไม่ได้ศึกษาต่อมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วง 5 ปี โดยในปีพ.ศ. 2555 ไม่มีบัณฑิตที่ไม่ได้ทำงานและไม่ได้ศึกษาต่อ แต่ในปีพ.ศ. 2556-2559 ได้มีแนวโน้มของบัณฑิตที่ไม่ได้ทำงานและไม่ได้ศึกษาต่อสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องถึงร้อยละ 18.99 24.48 27.7 และ 29.05 ตามลำดับ เช่นเดียวกับข้อมูลการสำรวจภาวะการมีงานทำของบัณฑิตคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง รุ่นปีการศึกษา 2557 ที่มีนักศึกษามีงานทำภายใน 1 ปี จำนวน 424 คน จากนักศึกษาที่ตอบแบบสำรวจ 621 คน ซึ่งคิดเป็นบัณฑิตที่ได้อ่านทำเพียงร้อยละ 68.28 (สำนักงานอธิการบดี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2558) แต่ในขณะเดียวกันกลับพบว่า “ตลาดแรงงานขาดแคลนแรงงาน” โดยผู้ประกอบการกว่าร้อยละ 40 ที่ประสบปัญหาการขาดแคลนแรงงานโดยไม่สามารถหาแรงงานในตำแหน่งที่ต้องการได้ภายในระยะเวลาตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไป (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2554) ซึ่งจากสถานการณ์ดังกล่าวอาจจะสะท้อนให้เห็นบางภาพของปัญหาระหว่างโลกของการศึกษากับโลกของงาน อาทิ การผลิตบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษาที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน การขาดความเชื่อมโยงระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ เป็นต้น ในขณะเดียวกันด้านคุณภาพของบัณฑิตยังพบว่า บัณฑิตที่จบการศึกษาและได้อ่านทำยังขาดคุณลักษณะและทักษะที่จำเป็น โดยการ

วิเคราะห์ทักษะที่นายจ้างต้องการ ได้แก่ ทักษะการติดต่อสื่อสาร การคิดคำนวณ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และความสามารถทางภาษาอังกฤษ แต่จากการสำรวจพบว่าแรงงานไทยยังอ่อนทักษะทั้ง 4 ด้านอีกมาก โดยแรงงานที่อ่อนทักษะการติดต่อสื่อสารมีร้อยละ 41 การคิดคำนวณมีร้อยละ 60 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมีถึงร้อยละ 81 และความสามารถทางภาษาอังกฤษมีมากที่สุดถึงร้อยละ 96 (สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, 2550)

กระทรวงศึกษาธิการจึงได้สนับสนุนให้เกิดการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่เพิ่มพูนศักยภาพและทักษะตามความต้องการของตลาดแรงงานโดยได้มีการวางกรอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ไว้ในกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ที่สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งต้องใช้เป็นแนวทางในการกำหนดและพัฒนาคุณภาพของบัณฑิตใน 5 ด้าน คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งมาตรฐานผลการเรียนรู้นี้ดังกล่าวจะกลายเป็นคุณลักษณะเบื้องต้นของบัณฑิตที่จะสำเร็จการศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่ง หรือเป็นการกำหนดคุณลักษณะของบัณฑิตจากรัฐโดยขาดการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งที่จะศึกษาและวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ภายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ที่เชื่อมโยงกับกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการ คณาจารย์ และนักศึกษา เพื่อเป็นแนวทางที่นำไปสู่การวางรูปแบบการสื่อสารเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาในคณะเทคโนโลยีการเกษตรภายใต้การมีส่วนร่วมและความเข้าใจร่วมกันของภาคส่วนต่างๆ เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษา ซึ่งจะเป็นส่วนสำคัญในกระบวนการผลิตบัณฑิตของคณะให้เป็นแรงงานรุ่นใหม่ที่มีศักยภาพตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาและวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในนักศึกษา ภายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการ คณาจารย์ และนักศึกษา
- 2) เพื่อศึกษารูปแบบการสื่อสารเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาในคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

อุปกรณ์และวิธีการ

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยมีขั้นตอนหลักในการดำเนินงานทั้งสิ้น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 : การศึกษาและวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในนักศึกษาโดยมุมมองของผู้ประกอบการ มีดังนี้

- 1) การพัฒนาแบบสัมภาษณ์คุณลักษณะที่ผู้ประกอบการพึงประสงค์ในนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่เป็นแรงงานรุ่นใหม่ ภายใต้มาตรฐานผลการเรียนรู้ในกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ที่ครอบคลุม 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยมีขั้นตอนย่อยดังนี้

1.1) การวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่ระบุไว้ในหลักสูตรปัจจุบันเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาแบบสัมภาษณ์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร

1.2) การพัฒนาแบบสัมภาษณ์ฉบับร่าง จากนั้นจึงนำไปตรวจสอบคุณภาพความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสัมภาษณ์โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน และปรับแก้ไขแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และนำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดสอบกับกลุ่มผู้ประกอบการที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงของเครื่องมือ โดยมีค่า Cronbach's Alpha = 0.955

2) การสัมภาษณ์ผู้ประกอบการเกี่ยวกับคุณลักษณะที่ผู้ประกอบการพึงประสงค์ในนักศึกษาที่เป็นแรงงานรุ่นใหม่ โดยวิธีการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ (enumeration by telephone) กับผู้ประกอบการในระดับผู้บริหารหรือหัวหน้างานในบริษัทหรือองค์กรภาคการเกษตรจำนวน 120 คน จากจำนวนบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2557 จำนวน 633 คน แต่มีผู้ได้งานทำภายใน 1 ปี จำนวน 424 คน (สำนักงานอธิการบดี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2558) โดยนักศึกษาหรือผู้ประกอบการบางสถานประกอบการได้ย้ายตำแหน่งหรือย้ายสถานที่ปฏิบัติงานจึงทำให้ไม่สามารถติดต่อประสานงานได้ และบางสถานประกอบการมีบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานมากกว่า 1 คน จึงทำให้มีจำนวนผู้ประกอบการลดน้อยลง ซึ่งการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการสามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

2.1) ผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติเป็นผู้บริหารหรือหัวหน้างานในบริษัทหรือองค์กรภาคการเกษตรที่เคยรับนักศึกษาของคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังเข้าปฏิบัติงานในสถานประกอบการ จำนวน 60 คน จำแนกตามหลักสูตร หลักสูตรละ 10 คน

2.2) ผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติเป็นผู้บริหารหรือหัวหน้างานในบริษัทหรือองค์กรภาคการเกษตรที่ไม่เคยรับนักศึกษาของคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังเข้าปฏิบัติงานในสถานประกอบการ แต่มีการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของหลักสูตร จำนวน 60 คน จำแนกตามหลักสูตร หลักสูตรละ 10 คน

โดยในกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลจะมีการอบรมผู้สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ในระดับเบื้องต้นก่อนทำการสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในเชิงลึก

3) การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะที่ผู้ประกอบการพึงประสงค์ในนักศึกษาที่เป็นแรงงานรุ่นใหม่ในมิติต่างๆ โดยใช้โปรแกรม SPSS ในการวิเคราะห์หาค่าสถิติต่างๆ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และการแจกแจงแบบตารางไขว้ (cross tabs)

ขั้นตอนที่ 2 : การศึกษาและวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในนักศึกษาโดยมุมมองของคณาจารย์และนักศึกษา และการศึกษารูปแบบการสื่อสารเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

1) การสนทนากลุ่มย่อย (focus group) กลุ่มอาจารย์และกลุ่มนักศึกษาในหลักสูตรต่างๆ ของคณะเทคโนโลยีการเกษตร จำนวน 2 ครั้ง ได้แก่ การสนทนากลุ่มย่อยกลุ่มอาจารย์จำนวน 10 ท่าน และการสนทนากลุ่มย่อยกลุ่มนักศึกษา จำนวน 20 คน เพื่อค้นหาคำตอบร่วมกันเกี่ยวกับ 1.1) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในนักศึกษา โดยอาศัยข้อมูลเบื้องต้นจากกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552 และบทสรุปจากคุณลักษณะที่ผู้ประกอบการพึงประสงค์ในนักศึกษา และ 1.2) รูปแบบการสื่อสารเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร โดยพิจารณาตามองค์ประกอบของการสื่อสารดังแนวคิดของ Berlo (1960) ที่ประกอบด้วยผู้ส่งสาร (source) สาร (message) ช่องทางการสื่อสาร (channel) และผู้รับสาร (receiver)

2) การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในนักศึกษาในทัศนคติของคณาจารย์และนักศึกษา และรูปแบบการสื่อสารเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ภายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552

ขั้นตอนที่ 3 : สรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับ 1) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ภายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการ คณาจารย์ และนักศึกษา และ 2) รูปแบบการสื่อสารเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาในคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ผลการวิจัย

การศึกษารูปแบบการสื่อสารเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ภายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 มีรายละเอียดผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร จากการศึกษาและวิเคราะห์ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังตามทัศนะของผู้ประกอบการ นักศึกษา และอาจารย์ที่ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ด้วยวิธีการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ จึงสามารถสรุปลำดับความสำคัญของทักษะย่อยในคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้ง 5 ด้าน ดังนี้ (Table 1)

ด้านคุณธรรม จริยธรรม (ethics and moral) สถานประกอบการ นักศึกษา และคณาจารย์มีความคิดเห็นว่าคุณลักษณะที่ต้องมีทักษะย่อยที่เรียงลำดับความสำคัญ คือ ลำดับที่ 1 การแสดงความซื่อสัตย์อย่างสม่ำเสมอมีความสำคัญมากที่สุด ลำดับที่ 2 มีวินัยและรับผิดชอบต่องานและสังคม ลำดับที่ 3 มีจิตสำนึกและปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ลำดับที่ 4 เคารพสิทธิและยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น และลำดับที่ 5 เคารพกฎระเบียบและข้อบังคับองค์กรและสังคม ตามลำดับ

ด้านความรู้ (knowledge) สถานประกอบการ นักศึกษา และคณาจารย์มีความคิดเห็นว่าคุณลักษณะที่ต้องมีทักษะย่อยที่เรียงลำดับความสำคัญ คือ ลำดับที่ 1 การมีความรู้ในหลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติที่สัมพันธ์กันมีความสำคัญมากที่สุด ลำดับที่ 2 มีความคุ้นเคยและสนใจกับความก้าวหน้าทางวิชาการในสาขาวิชา ลำดับที่ 3 ตระหนักในธรรมเนียมปฏิบัติ กฎระเบียบ และข้อบังคับ และลำดับที่ 4 มีความรู้ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับ

ด้านทักษะทางปัญญา (cognitive skills) สถานประกอบการ นักศึกษา และคณาจารย์มีความคิดเห็นว่าคุณลักษณะที่ต้องมีทักษะย่อยที่เรียงลำดับความสำคัญ คือ ลำดับที่ 1 ความสามารถในการใช้ทักษะความรู้และความเข้าใจทางวิชาการที่นำไปสู่การปฏิบัติได้มีความสำคัญมากที่สุด ลำดับที่ 2 ความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาและเสนอแนวทางแก้ไขได้ ลำดับที่ 3 ความสามารถค้นหาข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจ ประเมินข้อมูลสารสนเทศ และลำดับที่ 4 มีทักษะภาคปฏิบัติที่ได้รับการฝึกฝนตามหลักสูตร ตามลำดับ

ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (interpersonal skills and responsibility) สถานประกอบการ นักศึกษา และคณาจารย์มีความคิดเห็นว่าคุณลักษณะที่ต้องมีทักษะย่อยที่เรียงลำดับความสำคัญ คือ ลำดับที่ 1 การมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายทั้งรายบุคคลและงานกลุ่มมีความสำคัญมากที่สุด ลำดับที่ 2 ความสามารถในการปรับตัวและทำงานร่วมกับผู้อื่น ทั้งในฐานะผู้นำและสมาชิกกลุ่ม ลำดับที่ 3 ความสามารถวางแผนและรับผิดชอบในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง และลำดับที่ 4 การวางตัวและแสดงความคิดเห็นเหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ ตามลำดับ

Table 1 Appropriate characteristics of students in Faculty of Agricultural Technology, King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang.

Student's Characteristics	Ranking of sub-skills			
	employer	student	teacher	conclusion
1. Ethics and Morality				
1) Recognize Professional Ethics.	3	3	3	3
2) Have integrity and honesty.	1	1	1	1
3) Have discipline, self and social responsibility.	2	2	2	2
4) Respect and follow rules and regulations of institution and society.	5	5	5	5
5) Respect other people's right and a good listener.	4	4	4	4
2. Knowledge				
1) Have knowledge of the principles, theories and practices related.	1	1	1	1
2) Have knowledge of other related fields.	4	4	3	4
3) Familiar with and focus on academic progress.	2	2	2	2
4) Be aware of academic rules and regulations.	3	3	4	3
3. Cognitive Skills				
1) Be able to search for knowledge, understand and evaluate information.	3	3	3	3
2) Be able to analyze problems and find solutions.	2	2	2	2
3) Be able to use knowledge for practice.	1	1	1	1
4) Have practical skills.	4	4	4	4
4. Interpersonal Skills and Responsibility				
1) Have responsibility in assignment (individual/group).	1	1	1	1
2) Be able to work in team both as leader or follower.	2	2	2	2
3) Express appropriate opinion.	4	4	4	4
4) Be able to plan self development both in academic and professional career.	3	3	3	3
5. Numerical Analysis, Communication and Information Technology Skills				
1) Have statistical and mathematical skills.	6	6	6	6
2) Be able to conclude topics.	3	3	3	3
3) Have both oral and literal communication skills.	1	1	1	1
4) Be able to identify, access and select data related to subject.	4	4	4	4
5) Have consideration skill in using Information Technology appropriately.	5	5	5	5
6) Be able to communicate in both Thai and English.	2	2	2	2
7) Be able to use information technology to follow technological updates.	1	1	1	1

และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (numerical analysis, communication and information technology skills) สถานประกอบการ นักศึกษา และคณาจารย์มีความคิดเห็น ว่านักศึกษาควรจะต้องมีทักษะย่อยที่เรียงลำดับความสำคัญ คือ ลำดับที่ 1 ความสามารถในการสื่อสารทั้งการพูดและการเขียน และความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และติดตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมีความสำคัญมากที่สุดเท่ากัน ลำดับที่ 2 ความสามารถในการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ลำดับที่ 3 ความสามารถในการสรุปประเด็น ลำดับที่ 4 มีความสามารถในการระบุ เข้าถึง และคัดเลือกแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชา ลำดับที่ 5 มีวิจารณ์ญาณในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่เหมาะสม และลำดับที่ 6 มีความสามารถในการนำเทคนิคทางสถิติหรือคณิตศาสตร์มาใช้ในการวิเคราะห์และแปลความหมาย ตามลำดับ

นอกจากนี้นักศึกษาควรมีคุณลักษณะด้านอื่นๆ เพิ่มเติม ได้แก่ คุณลักษณะของบัณฑิตตามความเชี่ยวชาญของหลักสูตร เช่น หลักสูตรด้านบริการควรมีการพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตเกี่ยวกับจิตที่รับบริการ (service mind) เป็นต้น คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ เช่น การแต่งกาย กาลเทศะ การวางตัว เป็นต้น คุณลักษณะด้านความคิดสร้างสรรค์ และคุณลักษณะด้านความอดทน เช่น ความอดทนต่อแรงกดดันทั้งในด้านปริมาณงานและเวลา

2. รูปแบบการสื่อสารเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาในคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ผลการจากศึกษาและการวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในนักศึกษาจากทัศนะของผู้ประกอบการ คณาจารย์ และนักศึกษาได้นำไปสู่การร่วมคิดร่วมวางแผนเกี่ยวกับรูปแบบการสื่อสารในการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาโดยการสังเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มย่อยของคณาจารย์และนักศึกษาที่สามารถสรุปรูปแบบการสื่อสารในการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาที่มีการวางแผนตามองค์ประกอบของการสื่อสารดังแนวคิดของ Berlo (1960) ที่ประกอบด้วยผู้ส่งสาร (source) สาร (message) ช่องทางการสื่อสาร (channel) และผู้รับสาร (receiver) ดังนี้ (Figure 1)

ผู้ส่งสาร (sender) ผู้ที่สามารถทำหน้าที่ในการส่งสารเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาในคณะเทคโนโลยีการเกษตรเป็นได้ทั้งผู้ประกอบการ อาจารย์ ศิษย์เก่า รุ่นพี่ และนักศึกษาที่จะทำหน้าที่ในการสื่อสารเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาทั้ง 5 ด้านไปสู่ นักศึกษา คณะเทคโนโลยีการเกษตรในปัจจุบัน และนักเรียนที่สนใจเข้าศึกษาต่อในคณะเทคโนโลยีการเกษตรในอนาคตอีกด้วย นอกจากนั้นสื่อมวลชนยังสามารถเป็นผู้ส่งสารที่จะทำการสื่อสารไปสู่ นักศึกษาและนักเรียนเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาในภาพรวมของประเทศได้อีกด้วย

สาร (message) เนื้อหาสารที่จะทำการถ่ายทอดไปสู่ผู้รับสารส่วนใหญ่จะเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้ง 5 ด้านทั้งในภาพรวมและทักษะย่อยในแต่ละด้านตามผลการวิจัยในหัวข้อที่ 1 ซึ่งผู้ส่งสารสามารถถ่ายทอดได้ในหลากหลายรูปแบบ อาทิ การถ่ายทอดผ่านประสบการณ์จากรุ่นพี่สู่รุ่นน้อง การปลูกฝังคำสอนจากอาจารย์ การเผยแพร่คุณลักษณะที่ผู้ประกอบการพึงประสงค์ในนักศึกษา เป็นต้น นอกจากนั้นนักศึกษาบางส่วนยังเสนอให้มีการสื่อสารคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรผ่านคำขวัญหรือสโลแกนที่น่าทักษะย่อยที่สำคัญที่สุดของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาทั้ง 5 ด้านมาเชื่อมร้อยกัน เช่น “วิสัยทัศน์ก้าวไกล ใส่ใจเรียนรู้ เชิดชูคุณธรรม” “ขยันหมั่นเพียร ศึกษารอบด้าน มุ่งพัฒนาเกษตรกรรมไทย” “ซื่อสัตย์ อดทน สู้งาน” “เข้มแข็ง อดทน มุ่งมั่นลุยแปลงเกษตร” “ซื่อสัตย์ เรียนดี มีวินัย” “ซื่อสัตย์ อดทน ตรงเวลา” เป็นต้น ส่วนในทัศนะของคณาจารย์ได้นำทักษะย่อยของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในแต่ละด้านมาเชื่อมร้อยเป็นคำขวัญหรือสโลแกนที่ว่า “รู้จริง ทำเป็น คุณธรรมเด่น สื่อสารถูกต้อง คล่องเทคโนโลยี” โดยคำขวัญนี้จะใช้ในการสื่อสารทั้งกับกลุ่มนักศึกษาโดยตรงเพื่อให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ นอกจากนั้นคณาจารย์ยังมีความคิดเห็นเพิ่มเติมว่าในการสื่อสารควรดำเนินการสื่อสารในหลากหลายรูปแบบ เช่น การสื่อสารสู่ผู้ปกครองและนักศึกษาผ่านเวทีปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่ การสื่อสารผ่านผู้ประกอบการ

การในเวทีต่างๆ การสื่อสารผ่านศิษย์เก่า การสื่อสารผ่านแผ่นป้ายรณรงค์ในสถานที่ต่างๆ รอบคณะหรือสื่อประชาสัมพันธ์อื่นๆ ทั้งช่องทางออนไลน์และออฟไลน์ เพื่อให้เกิดการสื่อสารคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไปสู่กลุ่มนักศึกษาและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะเทคโนโลยีการเกษตร

ช่องทางการสื่อสาร (channel) ช่องทางการสื่อสารที่ควรใช้ในการถ่ายทอดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไปสู่ นักศึกษาและกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะเทคโนโลยีการเกษตรควรใช้ช่องทางการสื่อสารที่หลากหลายเพื่อผสมผสานพลังในการสื่อสารคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไปได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยแบ่งออกเป็นช่องทางการสื่อสารภายในบริเวณคณะเทคโนโลยีการเกษตร ได้แก่ การใช้สื่อโปสเตอร์ติดบริเวณต่างๆ ของคณะ เช่น ห้องน้ำ ลิฟท์ บอร์ด ฯลฯ การใช้สื่อตึกเกอร์รณรงค์ตามสถานที่หรืออุปกรณ์ต่างๆ เช่น บ่อปลา ถังอาหารปลา ฯลฯ การจัดนิทรรศการแสดงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ การจัดอบรมหรือค่ายเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ การจัดเป็นประเด็นพูดคุยประกอบในเนื้อหาการเรียนการสอนในชั้นเรียน การถ่ายทอดผ่านรายการโทรทัศน์ในคณะ การจัดกิจกรรมถ่ายทอดประสบการณ์จากรุ่นพี่สู่รุ่นน้อง เป็นต้น ซึ่งช่องทางการสื่อสารภายในบริเวณคณะเทคโนโลยีการเกษตรเป็นช่องทางการสื่อสารสำหรับผู้รับสารที่เป็นนักศึกษาหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ได้เข้ามาใช้พื้นที่ของคณะ แต่ช่องทางการสื่อสารภายในบริเวณคณะเทคโนโลยีการเกษตรยังสามารถใช้เป็นช่องทางการสื่อสารให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอีกกลุ่มหนึ่งที่มีโอกาสในการเข้ามาใช้พื้นที่ของคณะในบางครั้งบางเวลาเท่านั้น เช่น การใช้กิจกรรม open house เป็นช่องทางการสื่อสารไปสู่ผู้รับสารที่เป็นนักเรียนที่สนใจเข้าศึกษายังคณะเทคโนโลยีการเกษตรได้เข้ามาเรียนรู้ถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรก่อนเข้าสมัครเรียนในคณะ และสำหรับช่องทางการสื่อสารภายนอกบริเวณคณะเทคโนโลยี ได้แก่ การใช้สื่อสังคมออนไลน์ทั้ง Facebook Youtube และสื่ออื่นๆ ในการเผยแพร่คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาผ่านคลิปวิดีโอ หนังสือ อินโฟกราฟิก สตีกเกอร์ไลน์ และอื่นๆ การใช้สื่อของสถานประกอบการในการเผยแพร่คุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นต้น เพื่อเผยแพร่คุณลักษณะที่พึงประสงค์ไปสู่ นักศึกษาและกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะเทคโนโลยีการเกษตรอีกด้วย

ผู้รับสาร (receiver) ผู้รับสารหลักในรูปแบบการสื่อสารเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาในคณะเทคโนโลยีการเกษตร คือ นักศึกษาปัจจุบันที่กำลังศึกษาในชั้นปีที่ 1-4 นอกจากนั้นยังมีผู้รับสารรอง ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษาของคณะเทคโนโลยีการเกษตร ผู้ประกอบการ นักเรียนที่สนใจเข้าศึกษาต่อ และประชาชนทั่วไป ที่กระบวนการสื่อสารเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์จะต้องทำการสื่อสารไปสู่กลุ่มเป้าหมายเหล่านี้ให้ครอบคลุม

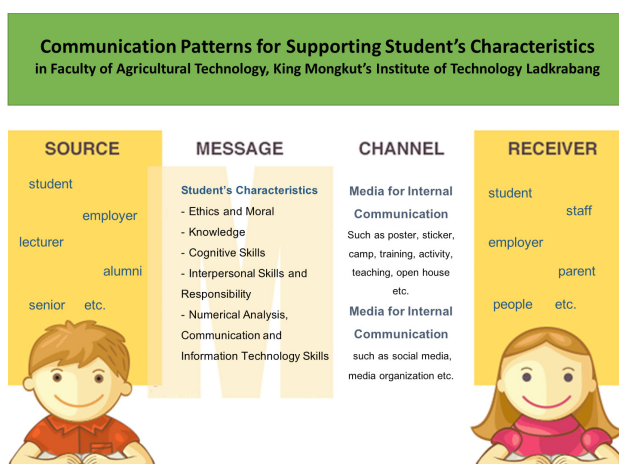

Figure 1 Communication patterns supporting appropriate characteristics of students in Faculty of Agricultural Technology, King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang.

จากผลการสนทนากลุ่มย่อยสามารถสรุปรูปแบบการสื่อสารเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาในคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังได้ว่าการสื่อสารเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาในคณะเทคโนโลยีการเกษตรควรเป็นการสื่อสารในรูปแบบบูรณาการที่มีการวางแผนให้เกิดการสื่อสารหลากหลายรูปแบบที่ร่วมมือให้เกิดพลังของการสื่อสารคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไปสู่กลุ่มเป้าหมายทั้งกลุ่มเป้าหมายหลักคือนักศึกษา และกลุ่มเป้าหมายรอง เช่น บุคลากรในคณะเทคโนโลยีการเกษตร ผู้ประกอบการ นักเรียน ผู้ปกครอง และประชาชนทั่วไป เป็นต้น ซึ่งในกระบวนการสื่อสารแบบบูรณาการสามารถวางแผนให้เกิดการผสมผสานพลังระหว่างการสื่อสารระหว่างบุคคล การสื่อสารแบบกลุ่ม การสื่อสารสาธารณะ และการสื่อสารมวลชนให้มีการดำเนินกิจกรรมการสื่อสารในประเด็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ร่วมกันตามแผนการดำเนินการที่มีการวางแผนไว้อย่างเหมาะสมเพื่อให้การสื่อสารทุกรูปแบบได้ร่วมกันตอกย้ำคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้แก่กลุ่มเป้าหมาย เช่น การวางแผนการสื่อสารคุณลักษณะที่พึงประสงค์ผ่านการสื่อสารระหว่างบุคคลที่ศิษย์เก่ารุ่นพี่บอกเล่าประสบการณ์เกี่ยวคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้นักศึกษาปัจจุบันที่ตนเองสนิท ขณะเดียวกันอาจารย์ก็ทำการสื่อสารแบบกลุ่มโดยสอดแทรกคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้นักศึกษาผ่านกิจกรรมในชั้นเรียน และประชาสัมพันธ์คณะเทคโนโลยีการเกษตรก็ทำการสื่อสารคุณลักษณะที่พึงประสงค์ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์หรือสื่อโซเชียลเน็ตเวิร์ก ซึ่งเป็นการสื่อสารแบบกลุ่มใหญ่หรือสื่อสารสาธารณะ เป็นต้น โดยเนื้อหาที่ผู้ส่งสารทำการถ่ายทอดสามารถดำเนินการได้ทั้งการถ่ายทอดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้ง 5 ด้านในภาพรวมหรือการนำเสนอทักษะย่อยให้แก่ผู้รับสารโดยอาจจะเป็นการถ่ายทอดโดยตรงหรือการถ่ายทอดผ่านคำขวัญหรือสโลแกนต่างๆ ผ่านช่องทางการสื่อสารทั้งภายในและภายนอกคณะเทคโนโลยีการเกษตร

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสามารถสรุปได้ว่า

1. **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร** ที่ครอบคลุมทั้ง 5 ด้าน คือ

ด้านคุณธรรม จริยธรรม (ethics and moral) นักศึกษาควรจะต้องมีทักษะย่อยที่เรียงลำดับความสำคัญ 3 ลำดับแรก คือ 1) การแสดงความซื่อสัตย์อย่างสม่ำเสมอ 2) มีวินัยและรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม และ 3) มีจิตสำนึกและปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ

ด้านความรู้ (knowledge) นักศึกษาควรจะต้องมีทักษะย่อยที่เรียงลำดับความสำคัญ 3 ลำดับแรก คือ 1) การมีความรู้ในหลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติที่สัมพันธ์กัน 2) มีความคุ้นเคยและสนใจกับความก้าวหน้าทางวิชาการในสาขาวิชา และ 3) ตระหนักในธรรมเนียมปฏิบัติ กฎระเบียบ และข้อบังคับ

ด้านทักษะทางปัญญา (cognitive skills) นักศึกษาควรจะต้องมีทักษะย่อยที่เรียงลำดับความสำคัญ 3 ลำดับแรก คือ 1) ความสามารถในการใช้ทักษะความรู้และความเข้าใจทางวิชาการที่นำไปสู่การปฏิบัติได้ 2) ความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาและเสนอแนวทางแก้ไขได้ และ 3) ความสามารถค้นหาข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจ ประเมินข้อมูลสารสนเทศ

ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (interpersonal skills and responsibility) นักศึกษาควรจะต้องมีทักษะย่อยที่เรียงลำดับความสำคัญ 3 ลำดับแรก คือ 1) การมีความรับผิดชอบต่อในงานที่ได้รับมอบหมายทั้งรายบุคคลและงานกลุ่ม 2) ความสามารถในการปรับตัวและทำงานร่วมกับผู้อื่นทั้งในฐานะผู้นำและสมาชิกกลุ่ม และ 3) ความสามารถวางแผนและรับผิดชอบต่อการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง

และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (numerical analysis, communication and information technology skills) นักศึกษาควรจะต้องมีทักษะย่อยที่เรียงลำดับความสำคัญ 3 ลำดับแรก คือ 1) ความสามารถในการสื่อสารทั้งการพูดและการเขียน และความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และ

ติดตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี 2) ความสามารถในการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และ 3) ความสามารถในการสรุปประเด็น

นอกจากนี้นักศึกษาคความีคุณลักษณะอื่นๆ เพิ่มเติม อาทิ ความเชี่ยวชาญของหลักสูตร ด้านบุคลิกภาพ ด้านความคิดสร้างสรรค์ และด้านความอดทน

2. รูปแบบการสื่อสารเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาในคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง พบว่า การสื่อสารเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาในคณะเทคโนโลยีการเกษตรควรเป็นการสื่อสารในรูปแบบบูรณาการที่มีการวางแผนให้เกิดการสื่อสารหลากหลายรูปแบบที่ร่วมมือให้เกิดพลังของการสื่อสารคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไปสู่กลุ่มเป้าหมายทั้งกลุ่มเป้าหมายหลักคือนักศึกษา และกลุ่มเป้าหมายรอง ได้แก่ บุคลากรในคณะเทคโนโลยีการเกษตร ผู้ประกอบการ นักเรียน ผู้ปกครอง และประชาชนทั่วไป ซึ่งในกระบวนการสื่อสารแบบบูรณาการสามารถวางแผนให้เกิดการผสมผสานพลังระหว่างการสื่อสารระหว่างบุคคล การสื่อสารแบบกลุ่ม การสื่อสารสาธารณะ และการสื่อสารมวลชนให้มีการดำเนินกิจกรรมการสื่อสารในประเด็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ร่วมกันตามแผนการดำเนินการที่มีการวางไว้อย่างเหมาะสม เพื่อให้การสื่อสารทุกรูปแบบได้ร่วมกันต่อยอดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้แก่กลุ่มเป้าหมาย

จากผลการดำเนินการวิจัยเรื่องการศึกษารูปแบบการสื่อสารเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ภายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การเตรียมความพร้อมนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรสู่ประชาคมอาเซียน โดยผลการศึกษาและวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรส่วนใหญ่สอดคล้องกับผลการศึกษาคุณลักษณะบัณฑิตไทยเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จากงานวิจัยของกิตติพร และประไพพิศ (2557) ที่ได้ชี้ให้เห็นว่า คุณลักษณะบัณฑิตไทยที่ควรได้รับการสร้างและพัฒนาเพื่อการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนทั้งสิ้น 4 คุณลักษณะ คือ

การคิดเชิงวิเคราะห์ (analytical thinking) เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักคิด แก้ปัญหาและตัดสินใจอย่างถูกต้องในสถานการณ์ต่างๆ สามารถผลิตนวัตกรรมอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งจากผลการวิจัยได้ชี้ให้เห็นว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งผู้ประกอบการ คณาจารย์ และนักศึกษาได้สะท้อนถึงความต้องการในการพัฒนานักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรให้เป็นผู้ที่คิดวิเคราะห์โดยกระจายอยู่ในทักษะย่อยของคุณลักษณะด้านทักษะทางปัญญาที่ได้ให้ความสำคัญกับความสามารถในการใช้ทักษะความรู้และความเข้าใจทางวิชาการที่นำไปสู่การปฏิบัติได้ ความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาและเสนอแนวทางแก้ไขได้ และความสามารถค้นหาข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจ ประเมินข้อมูลสารสนเทศ ซึ่งทักษะย่อยเหล่านี้จะมีส่วนในการพัฒนานักศึกษาให้มีทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ที่จะเป็นปัจจัยสำคัญในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน

คุณธรรมจริยธรรม (morality) ประพฤติปฏิบัติที่ตั้งงามเป็นไปตามกฎระเบียบและการดำเนินชีวิตของสังคมสามารถทำงานและอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นอย่างมีความรู้ ภายใต้การพัฒนาคคุณธรรมจริยธรรมเชิงรุกจากหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ซึ่งจากผลการวิจัยได้ชี้ให้เห็นว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งผู้ประกอบการ คณาจารย์ และนักศึกษาได้ให้ความสำคัญถึงความต้องการในการพัฒนานักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรให้เป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรมเป็นอย่างมาก โดยมีการระบุเป็นคุณลักษณะหลักในด้านคุณธรรม จริยธรรม (ethics and moral) อย่างชัดเจน นอกจากนี้ยังมีการสอดแทรกคุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรมไว้ในคุณลักษณะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบที่มุ่งเน้นให้นักศึกษามีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม และสามารถปรับตัวและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อีกด้วย

การใช้เทคโนโลยีและทักษะภาษาอังกฤษ (using technology and english skill) เพื่อให้เกิดการเข้าถึงข้อมูล

และข้อเท็จจริงขององค์ความรู้สาคลอย่างถูกต้อง ส่งผลให้เกิดการผลิตนวัตกรรมที่ทันสมัย มีคุณภาพสูง ซึ่งจากการวิจัยได้ชี้ให้เห็นว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งผู้ประกอบการ คณาจารย์ และนักศึกษาได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนานักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรให้เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะด้านการใช้เทคโนโลยีและมีทักษะภาษาอังกฤษเช่นกัน โดยมีการระบุเป็นคุณลักษณะหลักในด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (numerical analysis, communication and information technology skills) และนอกเหนือจากนั้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียยังได้ตระหนักถึงการส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีคุณลักษณะอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องอีกด้วย เช่น ความสามารถในการสรุปประเด็น ความสามารถในการใช้ภาษาไทย ฯลฯ

แต่สำหรับคุณลักษณะสุดท้ายในด้านการธำรงรักษาวัฒนธรรมไทย (Thai cultural preservation) ที่มุ่งให้เกิดการเรียนรู้วัฒนธรรมต่างชาติและอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยเพื่อรักษาความเป็นชาติไทยอย่างภาคภูมิใจเป็นคุณลักษณะที่ยังไม่ได้ถูกกล่าวถึงในผลการวิจัยที่ได้รับจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งผู้ประกอบการ นักศึกษา และคณาจารย์ ซึ่งคณะเทคโนโลยีการเกษตรอาจจะนำไปทบทวนถึงความสำคัญของการพัฒนานักศึกษาให้เรียนรู้ในการธำรงรักษาวัฒนธรรมไทยเพื่อวางแผนในการส่งเสริมคุณลักษณะด้านนี้ต่อไปในอนาคต

2. การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 Partnership for 21st century skills (2009) วิจารณ์ (2555) และเบญจวรรณ และคณะ (2559) ได้กล่าวถึงทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่ควรพัฒนาให้เกิดขึ้นในนักศึกษา คือ 1) ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ที่มุ่งเน้นการคิดแบบมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา การสื่อสารและการร่วมมือทำงาน การคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม 2) ทักษะสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่มุ่งเน้น ความรู้พื้นฐานด้านสารสนเทศ ความรู้พื้นฐานด้านสื่อ และความรู้พื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) และ 3) ทักษะชีวิตและการทำงาน ที่มุ่งเน้นความสามารถในการปรับตัว ความคิดริเริ่มและการขึ้นำตนเอง ทักษะทางสังคม และการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม การเพิ่มผลผลิต และความเป็นผู้นำและความรับผิดชอบ ซึ่งจะเห็นได้ว่า จากผลการศึกษาและวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังได้มีการมุ่งพัฒนาทักษะบางประการที่สอดคล้องกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อาทิ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมได้มีการกล่าวถึงการวิเคราะห์ปัญหาและเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาไว้ในทักษะด้านปัญญา และในทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบและด้านทักษะในการวิเคราะห์ การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศก็ได้มีการกล่าวถึงทักษะด้านการสื่อสารและการทำงานร่วมกับผู้อื่นไว้หลากหลายประเด็น แต่สำหรับทักษะด้านการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมจากผลการศึกษาพบว่ายังไม่ได้ถูกกล่าวถึงอย่างชัดเจนสำหรับทักษะสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีสารสนเทศของทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้สอดคล้องกับทักษะในการวิเคราะห์ การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในผลการศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร และทักษะชีวิตและการทำงานของทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้มีความสอดคล้องกับผลการศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรในหลากหลายด้าน อาทิ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ เป็นต้น ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าการจัดการเรียนการสอนของคณะเทคโนโลยีการเกษตรส่วนใหญ่มุ่งเน้นให้นักศึกษามีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีเพียงทักษะย่อยบางประการที่คณะเทคโนโลยีการเกษตรควรสอดแทรกให้นักศึกษามีคุณลักษณะเพิ่มเติมต่อไปในอนาคต นอกจากนั้นหากพิจารณาถึงทักษะที่ตลาดแรงงานต้องการในอนาคต Matthew Tarpey (2017) ได้สรุปไว้ใน careerbuilder ว่าทักษะที่จำเป็นมีทั้งสิ้น 5 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่างๆ (adaptability) ทักษะการสร้างแรงจูงใจในตนเองที่นำไปสู่ความสำเร็จในหน้าที่การงาน (Self-motivation) ทักษะการสร้างและการจัดการเครือข่าย (networking) ทักษะการรับรู้ตนเอง (self awareness) และทักษะด้านคอมพิวเตอร์ (computer coding) ซึ่งจะเห็นได้ว่าผลการศึกษาและวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังมีการมุ่งพัฒนาทักษะต่างๆ เหล่านี้ให้หลากหลายมิติ อาทิ ทักษะการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่างๆ

ที่มีความสอดคล้องกับทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบที่นักศึกษาจะต้องสามารถปรับตัวและทำงานร่วมกับผู้อื่นทั้งในฐานะผู้นำและสมาชิกกลุ่มได้ ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ที่มีความสอดคล้องกับทักษะด้านการวิเคราะห์ตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยชิ้นนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากแหล่งทุนเงินรายได้ คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารอ้างอิง

- เบญจวรรณ ถนอมชยธวัช ผ่องศรี วาณิชศุภวงศ์ วุฒิชัย เนียมเทศ และณัฐวิทย์ พจนตันติ. (2559). ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21: ความท้าทายในการพัฒนานักศึกษา. *วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้*, 3(2), 208-222.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559), 5 มิถุนายน 2557. <http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=46495&Key=news20>
- กิตติพร เนาว์สุวรรณ และประไพพิศ สิงหเสน. (2557). คุณลักษณะบัณฑิตไทยเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 33(5), 212-222.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2554). การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร, 5 กุมภาพันธ์ 2557. <http://www2.bot.or.th/statistics/ReportPage.aspx?reportID=729&language=th>
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 11 (ปี 2555-2559), 5 มิถุนายน 2557. http://www.mua.go.th/users/bpp/developplan/download/higher_edu_plan/PlanHEdu11_2555-2559.pdf
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). *ฐานข้อมูลระบบภาวะการมีงานทำของบัณฑิตปีการศึกษา 2559*, 26 สิงหาคม 2560. <http://www.employ.mua.go.th/>.
- สำนักงานอธิการบดี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. (2559). *รายงานผลการสำรวจภาวะการมีงานทำของบัณฑิต รุ่นปีการศึกษา 2558*.
- Berlo, D.K.. 1960. *The Process of Communication*. New York: Holt, Rinehart and Winston, Inc.
- Matthew Tarpey. 2017. *The skills you need for the jobs of the future*, 24 August 2017. <http://www.careerbuilder.com/advice/the-skills-you-need-for-the-jobs-of-the-future>
- Partnership for 21st century skills. 2009. *P21 Framework Definitions*, 24 August 2017. http://www.p21.org/storage/documents/P21_Framework_Definitions.pdf